

Justis- og beredskapsdepartementet

Deres referanse:
22/3871

Vår referanse:
23/123262-12

Sted, dato:
Oslo, 30.06.2023

25. juni-evalueringen - Overordnet oppfølgingsplan fra Politidirektoratet

Det vises til oppdragsbrev mottatt fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD) av 08.06.2023, hvor det bes om at Politidirektoratet (POD) og Politiets Sikkerhetstjeneste (PST) utarbeider en overordnet oppfølgingsplan for det videre arbeidet med evalueringen.

POD har nedsatt en intern tverrfaglig arbeidsgruppe. Arbeidet ledes av Plan- og øvingsseksjonen i Beredskapsavdelingen som blant annet har ansvaret for utvikling av fagområdet erfaringslæring i politiet.

Oppfølgingsplanen utvikles på grunnlag av funn og anbefalinger fra evalueringsrapporten, sett i sammenheng med annen erfaringslæring, og gir en beskrivelse av foreløpig iverksatte og foreløpig foreslåtte tiltak.

Arbeidet følger PODs retningslinjer for mottak og oppfølging av evaluerings- og erfaringsrapporter i direktoratet¹. Oppfølgingen av evalueringene etter hendelsene knyttet til Al-Noor, Gjerdrum og Kongsberg har fulgt samme mal og metodikk. I oppfølgingen av 25.juni-evalueringen vil det være naturlig å se hen til oppfølging av disse rapportene.

Politidirektoratet har ikke gjennomført dialogmøte med LHBT+ organisasjoner og Pride-arrangører i perioden fra rapporten ble levert og til fristen for innrapportering til Justis- og beredskapsdepartementet.² Det har blitt vurdert som hensiktsmessig å avvente dette inntil arbeidet med oppfølgingsplanen har kommet i gang, samt å unngå å invitere til møter under gjennomføringen av Oslo Pride. Politidirektoratet vil senere ta initiativ til dialog med organisasjonene om oppfølgingen av rapporten. Slik dialog vurderes som verdifullt for politiets videre lærings- og oppfølgingsarbeid.

¹ PBS III: Lokal retningslinje for Systematisk erfaringslære; Mottak og oppfølging av evaluerings- og erfaringsrapporter i POD

² Det ble gjennomført et dialogmøte 25.05.2023 med LHBT+ organisasjoner og Pride-arrangører, i samarbeid med PST. På dette møtet ble PSTs trusselvurdering knyttet til Pride-arrangementer i 2023 fremlagt for organisasjonene og det ble orientert om aktuelle tiltak fra politiet.

POD vil fremover jobbe videre med å vurdere funn og anbefalinger i rapporten, samt foreslå og iverksette utviklingstiltak fortløpende. Oppfølgingsplanen er derfor et dynamisk arbeidsdokument, som vil videreutvikles i takt med den videre læringsprosessen.

Koordinering med og informasjon til andre aktører

POD har opprettet kontakt med PST og Oslo politidistrikt (OPD), og vil koordinere den videre oppfølgingen av rapporten og tiltakssettingen med dem. Oslo pd har også en særskilt oppfølging av evalueringsrapporten. POD har videre sendt evalueringsrapporten med et følgebrev til alle politidistrikt og særorgan. I brevet informerer vi om at POD vil følge opp rapporten på nasjonalt nivå, men gir samtidig føringer om at distriktene må vurdere rapportens funn og anbefalinger og iverksette tiltak dersom man ser at det foreligger mangler i eget distrikt/særorgan. POD har blant annet fokusert på at distriktene må sørge for samhandling og informasjonsdeling mellom, PST, radikaliseringskontakter, etterretning og forebygging. Politidistriktene har blitt bedt om å påse at oppgavene knyttet til nevnte funksjoner ivaretas gjennom sommerferie-avviklingen.

Foreløpig oppfølgingsplan

Nedenfor følger en overordnet oversikt over et utvalg av foreløpig iverksatte og pågående tiltak i lys av funn og anbefalinger i rapporten fra 25.juni-evalueringen. Oppfølgingsplanen vil videreutvikles i tråd med politiets videre læringsprosess.

Samhandling og informasjonsdeling – mellom politiet og andre etater

Foreløpige tiltak møter blant annet anbefalinger fra utvalgets rapport kapittel 6 (side 64-65), kapittel 7 (side 91) og kapittel 8 (side 105).

Målsetning med tiltak		
Politiet skal utnytte eget handlingsrom for tverretattlig samhandling og informasjonsdeling. Politiet skal være bevisst andre etaters informasjonsbehov for å kunne vurdere risiko for vold/radikalisering og voldelig ekstremisme og risikoreduserende tiltak ovenfor enkeltpersoner, og bidra til å oppnå hensiktsmessig utnytting av etatenes samlede forebyggende virkemidler.		
Tiltak	Status	Merknad
Utredning av forpliktende tverretattlig samhandlingsmodell, med korresponderende regelverk for tverretattlig deling av opplysninger om enkeltpersoner.	pågående	POD har foreslått utredning av en samhandlingsmodell à la dansk Infohus-modell og dansk rettsplejelov § 115. Dette ble oversendt JD i mars 2022 (vår ref. 21/183782-4). POD har også påpekt behovet for en slik utredning ovenfor Ekstremismekommissjonen.
Utvikle veiledningsmaterieill til politiet for deling av opplysninger med helsetjenesten	pågående	Supplerer revidert rundskriv om helsetjenesten og politiets ansvar for psykisk syke – oppgaver og samarbeid. Veiledningsmateriellet estimeres ferdig høst 2023.
Utvikle eksempel til overordnet samarbeidsavtale mellom politi og helseforetak	iverksatt	Eksempel er utviklet og godkjent av Helsedirektoratet og vedlegges revidert rundskriv om helsetjenesten og politiets ansvar for psykisk syke – oppgaver og samarbeid. Frist for ferdigstillelse av rundskrivet er 1. juli 2023.
Etablere fast kontaktpunkt i politidistriktene for mottak av henvendelser fra helseforetakene	pågående	Oppdrag fra JD. Politidistriktene skal rapportere om status for dette i september 2023.

Implementering av Nasjonal retningslinje for politiets møter med barn	pågående	Ny retningslinje ble godkjent 29.11.2022, og er under iverksettelse hos politidistrikter og særorgan.
Utrede mulighet for bruk av risikovurderingsverktøy for politiet, PST og Kriminalomsorgen	pågående	Oppfølging av Tiltak 19 i Handlingsplan radikaliserings og voldelig ekstremisme sammen med PST og KDI.

Samhandling og informasjonsdeling – mellom PST og politiet

Foreløpige tiltak møter blant annet anbefalinger fra utvalgets rapport kapittel 6 (side 64-65). Tiltakene som foreslås under dette punktet må sees i sammenheng med tiltak som omhandler kommunikasjon og politiets operative håndtering.

Målsetning med tiltak		
Politiet skal styrke samhandlingen med PST, både med hensyn til koordinering av saker mellom etatene, informasjonsdeling og kompetanseheving.		
Tiltak	Status	Merknad
Liaison fra PST til POD	pågående	Skal bidra til bedre og tettere samhandling mellom POD og PST og økt forståelse av etterretningsprodukter fra PST. Fast liaison skal være på plass 1. september 2023, men det er også opprettet liaisonordning gjennom sommeren.
Faste jevnlig møter på avdelingsdirektørnivå	under planlegging	Skal bidra til felles situasjonsforståelse og forankring av tiltak som treffer både PST og POD, for eksempel tiltak som ledd i erfaringslæring.
Utvikle og systematisere samarbeidet mellom politiet og PST om kommunikasjon	pågående	Utvikle og systematisere samarbeidet om kommunikasjon mellom PST og politiet ved kriser og store hendelser, samt om løpende trusselkommunikasjon. Dette gjelder også tilrettelegging for dialog mellom involverte politidistrikt og PST.
Utarbeide nasjonal rutine for samhandling mellom politiet og PST	under planlegging	Rutine for håndtering av objekter og tips; Gjennomgå eksisterende instruksjer og etablere felles arbeidsprosesser for å sikre enhetlig håndtering, informasjonsdeling og overlevering. Gruppen skal bestå av radikaliseringskontakter, forebyggings- og etterretningsfunksjoner i både politiet og PST. POD ved Politifagavdelingen (Forebyggings- og etterretningsseksjonen) og Direktør kontraterroravdelingen i PST har ansvaret for oppfølging av oppdraget. Arbeidsgruppe nedsettes innen 15. august 2023. Nasjonal felles retningslinje utarbeides høsten 2023.
Felles brev fra PST og POD til politidistrikter og særorgan om sikkerhetsklarering av personell i radikaliseringsfunksjoner	under planlegging	Politidistrikter og særorgan må påse at personell som arbeider på fagområdet har tilstrekkelig sikkerhetsklarering slik at de kan lese og håndtere gradert informasjon. Politidistriktene må også påse at forebyggende funksjoner mot radikaliserings og voldelig ekstremisme ivaretas i distriktene. Tiltaket må sees i sammenheng med muligheter for nedgradering av informasjon for å sikre bred informasjonsdeling. Gjennomføres innen 15. august 2023.
Videreutvikle målrettet etterretnings samarbeid mellom politiet og PST (OP Anker)	pågående	Samarbeid mellom PST og politiet, med hensikt å styrke samhandling og informasjonsutveksling innen temaene radikaliserings og voldelig ekstremisme. Samarbeidet skal revideres, med mål om å identifisere forbedringspunkter og sikre at mandatet er i tråd med tiden. Kripes er gitt oppdraget med videreutviklingen i resultatavtalen for 2023 og rapporterer hvert tertial.
Vurdere/gjennomføre felles dialogmøter med trusselutsatte minoritetsgrupper.	pågående	Skal bidra til samhandling og informasjonsdeling mellom POD og PST i forbindelse med møte med trusselutsatte grupper.

Forebygging/avverging – kompetanse

Foreløpige tiltak møter blant annet anbefalinger fra utvalgets rapport kapittel 6 (side 64-65) og kapittel 7 (side 91).

Målsetning med tiltak		
Politiet skal jobbe kunnskapsbasert og forebygging er politiets hovedstrategi³, og kunnskapsformidlingen mellom politiet og PST skal styrkes. Radikaliseringskontakter skal ha solid forankring i politidistriktene, ha god kunnskap om fenomenforståelse og forebyggende virkemidler. Politiet skal videreutvikle funksjonen som mangfolds-koordinator.		
Tiltak	Status	Merknad
Evaluere radikaliseringskontakt-funksjonen	pågående	Forskningsprosjekt er tildelt PHS, etter oppdrag fra JD. Frist er 1. september 2023.
Utvikle studie-emnet forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme	pågående	Oppdrag er gitt i resultatavtalen til PHS for 2023. Oppstart av studieutvikling i 2023, studieoppstart i 2024.
Opprette mangfolds-koordinatorer i distriktene – med fagnettverk	iverksatt	Tiltak 18 i handlingsplan for mangfold, dialog og tillit. Det er som en oppfølging av tiltaket opprettet et fagnettverk for mangfolds-koordinatorer i politidistrikt og særorgan.
Rettferdig politi – dialog, kommunikasjon og konflikthåndtering	pågående	Konseptet Rettferdig politi er utviklet for å bidra til kompetanseheving innen temaer som dialog, kommunikasjon og konflikthåndtering. Politiets dialog og møte med minoriteter er særskilt vektlagt. Opplæringen skal gjennomføres i alle politidistrikter, samt Politiets utlendingsenhet, i 2022/2023. Tiltaket er forankret i politiets handlingsplan for mangfold, dialog og tillit. ⁴
Etablere en struktur for kompetanse- og kunnskapsformidling mellom PST og politiet	under planlegging	Sette ned en kompetansegruppe. Tentativ oppstart 3.kvartal
Gi radikaliseringskontakter overordnet informasjon om begjæringer etter psykisk helsevernloven § 3-6	iverksatt	Innlegg med overordnet informasjon i radikaliseringskontaktens fagnettverk, som et kompetansehevende tiltak

Kommunikasjon

Foreløpige tiltak møter blant annet anbefalinger fra utvalgets rapport kapittel 14 (side 178), kapittel 15 (side 183) og kapittel 18 (side 216), samt pkt. 7 og pkt. 8 i utvalgets 10 mest sentrale funn (side 26).

Målsetning med tiltak		
Politiet skal kommunisere målrettet, koordinert, oppdatert og rettidig om risiko, trusler, forebyggende tiltak og håndtering av hendelser. Kommunikasjon som virkemiddel skal bidra til å redusere uønskede konsekvenser ved at personer og samfunnsaktører settes i stand til å forebygge og handle riktig.		
Tiltak	Status	Merknad
Koordinering, fagutvikling og revidering planverk	under planlegging	Sikre felles forståelse for utvalgets læringspunkter blant kommunikasjonsmedarbeiderne i politiet. Vurdere punktene opp mot eksisterende planverk for kommunikasjonsberedskap. Læringspunktene tas også med i den løpende fagutviklingen innen kommunikasjonsberedskap i politiet.

³ Politidirektoratet (2020). *I forkant av kriminaliteten: Forebygging som politiets hovedstrategi (2021-2025)*.

⁴ Politidirektoratet (2022). *Mangfold, dialog og tillit: Handlingsplan for politiets arbeid (2022-2025)*.

Politiets operative håndtering

Foreløpige tiltak møter blant annet anbefalinger fra utvalgets rapport kapittel 12 (side 156), kapittel 13 (side 166), samt pkt. 5 og pkt. 6 i utvalgets 10 mest sentrale funn (side 25-26).

Målsetning med tiltak		
Politiet skal respondere adekvat og iht. gjeldende planverk, instruksjer og prosedyrer. God intern samhandling samt samvirke med øvrige nødetater og relevante samvirkeaktører er avgjørende for en effektiv og rettidig oppdragsløsning, for å ivareta personers liv og helse.		
Tiltak	Status	Merknad
Vurdere beredskapsordning for etterretning, kommunikasjon og lederstøtte for operasjonsleder	pågående	Vurdere behovet for en styrking av beredskapsordningen for nevnte funksjoner.
Revisjon av PLIVO-prosedyren og trening og øving på denne.	pågående	Behovet for revidering av PLIVO-prosedyrene vurderes jevnlig. I etterkant av Kongsberg-evalueringen har prosedyren gjennomgått en større revisjon, og denne ferdigstilles i 2023. PLIVO øves jevnlig og er en fast del av politiets årlige vedlikeholdstrening. Tiltaket skal bidra til at kompetanse innen håndtering av PLIVO forsterkes og videreføres.
Opprettholde frekvens på nasjonale øvelser	pågående	POD planlegger med å opprettholde frekvensen på nasjonale øvelser både internt i etaten og tverrsektorielt. Konseptene for øvelser videreutvikles kontinuerlig og har fokus på læring i lys av dagsaktuelle utfordringer og trusler.
Videreføring av stabs- og lederutviklingsprogrammet	pågående	PHS er gitt i oppdrag å videreføre stabs- og lederutviklingsprogram 2024-2026.
Utarbeide pre-scriptede nasjonale PAV-meldinger og operasjonsordrer	iverksatt	Nasjonale tiltak iverksettes hurtig gjennom prescriptet melding i politiets alarm- og varslingssystem (PAV) og forhåndsgodkjent operasjonsordre til politidistriktene og særorgan.
Innføring av NBN-VTC på alle OPS	pågående	Skal bidra til raskere samhandling og lik situasjonsforståelse ved hendelser. Plattformen legger til rette for deling av informasjon opp til gradert BEGRENSET.
Sikre nasjonal felles situasjonsforståelse gjennom informasjonsdeling	pågående	I samarbeid med PST og andre aktuelle samvirkeaktører videreutvikle konsept for situasjonsrapportering og deling av informasjon, herunder gjennom etablert ukentlig nasjonal brief med politidistrikt og særorgan, politidirektørens- og nasjonal ledergruppes situasjonsoppdatering samt brief for JD.
Videreutvikle konsept for mottak og vurdering av etterretningsprodukter og trusselvurderinger	pågående	Videreutvikle tverrfaglig vurderingsgruppe hos Politidirektoratet i samarbeid med PST m.fl. POD har etablert en vurderingsgruppe som vurderer etterretningsprodukter og trusselvurderinger med tanke på iverksettelse av nasjonale tiltak i politiet.. Vurderingsgruppen leverer en anbefaling om evt. tiltak til POD ledelse.

Rettslige rammer for politiets arbeid i forbindelse med arrangementer

Foreløpige tiltak møter blant annet anbefalinger fra utvalgets rapport kapittel 20 (side 248), samt pkt. 9 og pkt. 10 i utvalgets 10 mest sentrale funn (side 27-28).

Målsetning med tiltak		
Politiets virksomhet og tjenesteutøvelse skal være i tråd med de til enhver tid gjeldende lover og regler, og i tråd med menneskerettighetene.		
Tiltak	Status	Merknad
Rettslig vurdering fra NIM knyttet til de menneskerettslige spørsmålene som står særlig sentralt i rapporten	pågående	På anmodning fra POD har NIM besluttet å foreta en rettslig vurdering knyttet til enkelte av de menneskerettslige spørsmålene som står særlig sentralt i rapporten. Særlig sentralt er å klargjøre handlingsrommet i situasjoner der ytrings- og forsamlingsfriheten må avveies mot sikkerhetshensyn. NIM tar ikke stilling til enkeltsaker, og deres vurdering vil være av generell karakter. Politidirektoratet vil på bakgrunn av NIMs vurdering og rapporten fra 25. juni-utvalget vurdere behov for klargjøring av politiets retningslinjer for demonstrasjoner, i samråd med JD.
Rettslig vurdering av Politidirektoratets instruksjonsmyndighet overfor underliggende organer i polisiære operative saker i lys av 25.juni-utvalgets vurdering.	pågående	Politidirektoratet vil innhente en tilleggsvurdering til utredningen som foreligger om Politidirektoratets instruksjonsmyndighet overfor underliggende organer i polisiære operative saker. Politidirektoratet vil på bakgrunn av utredningen vurdere behov for tydeliggjøring av rammene for PODs instruksjonsmyndighet i dialog med JD.

Framdriftsplan

POD vil gjennom sommeren jobbe videre med å vurdere funn og anbefalinger i rapporten og foreslå/iverksette tiltak som skal bidra til å lukke identifiserte avvik. Behov for oppdatering av oppfølgingsplan vil vurderes i forbindelse med første rapportering til JD, 15. august 2023.

Implementering av tiltak vil skje fortløpende. Seksjoner og avdelinger i POD med ansvar for tiltak som er besluttet implementert som følge av evalueringer, rapporterer status på disse til plan- og øvingsseksjonen i POD innen 15. desember 2023. Rapporteringen inngår i et fast rapporteringshjul i henhold til PODs retningslinje for mottak og oppfølging av evaluerings- og erfaringsrapporter i POD.

PRIDE-arrangementer 2023

Slik POD tolker oppdragsbrevet fra JD, faller håndteringen av PRIDE-arrangementer sommeren 2023, utenfor denne leveransen. Vi ønsker likevel å orientere kort om de tiltak som er iverksatt for å trygge arrangementene og de som deltar i disse.

POD sendte 2. juni 2023 ut et brev til politidistrikter og særorgan som omhandlet *Dialog og trygghetsskapende tiltak i forbindelse med PRIDE-arrangementer 2023*. Som en oppfølging til dette brevet ble det i forbindelse med ukentlig nasjonal videokonferanse den 7. juni 2023, holdt en tema-brief om PRIDE-arrangementer hvor det blant annet ble orientert om gjeldende trusselvurdering for PRIDE og iverksatte nasjonale tiltak. Det er

også utarbeidet oversikt over alle PRIDE-arrangementer i landet og politidistrikter rapporterer ukentlig på kommende arrangementer samt deler erfaringer fra avholdte. I sum skal denne informasjonsdelingen bidra til en nasjonal felles situasjonsforståelse, som igjen skal bidra til gjenkjennelse dersom en hendelse oppstår og dertil hurtig og adekvat respons.

Med hilsen

Benedicte Bjørnland

Politidirektør